

د راپور لنډيز

د متقابلې حسابورکونې د کاري چوکاټ له لارې په ځان بساینې سند(SMAF) د افغانستان ټول عايداتي وزارتونه مکلف کړل چې د ۱۳۹۶ کال تر پايه، له اداري فساد سره د مبارزې خپل پلانونه تدوين او د پلي کيدو له بهير څخه يې خلکو ته راپور ورکړي. وروسته، پاتې نورو وزارتونو ته دنده وسپارل شوه چې له اداري فساد سره د مبارزې خپل پلانونه د ۱۳۹۵ کال تر پايه بشپړ کړي.¹

د اداري فساد په وړاندې د مبارزې د څارنې او ارزونې خپلواکه گډه کميټه(MEC) د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د اداري فساد سره د مبارزې پلان ارزولی دی.

د يادې ارزونې موخه د ياد وزارت له اداري فساد سره د مبارزې د پلان د تدوين، پلي کولو، څارنې او ارزونې د پړاونو د نيمگړتياوو په گوته کول او د نيمگړتياوو د لمنځه وړلو په موخه د ځانگړو سپارښتنو صادرو دي.

د څارنې او ارزونې کميټې د ارزونې موندنې ښيي چې د کرنې وزارت د زياتمننو او خطرونو د تشخيص په موخه د "احتمالي خطرونو ارزونه" نه ده ترسره کړې.

د کرنې وزارت له اداري فساد سره د مبارزې پلان ۳ موخې² او ۱۳ فعاليتونه لري. د ۱۳ فعاليتونو څخه يوازې ۲ فعاليتونه چې د بزگرو د تلفونو اړيکو مرکز او د ديډيټي کتابتون پرانيستلو په اړه دي، په بشپړه توگه پلي شوي دي. پاتې ۸ فعاليتونه د "SMART" منل شويو شاخصونو سره سم نه دي چمتو شوي، نو ځکه د يادو فعاليتونو د پلي کيدو کچه تر اوسه ناڅرگنده ده. ياد فعاليتونه په لاندې ډول دي: د ام-پلز(M-Pulse) ديتاييس سيستم له لارې د کرنې وزارت د شتمنيو مديريت، د تدارکاتو د مديريت سيستم طرحه او پلي کول، د هرې پلي شوې پروژې لپاره د جې پي اس(G.P.S) موقعيتونو تشخيصول، د ښاغلي وزير په دفتر کې د اسنادو د کنټرول سيستم طرحه او پلي کول، د معلوماتي تکنالوژي د معلوماتو د مرکز طرحه او پلي کول، د کرنې وزارت په ۷ برخو کې د سيسکو تلفونونو(Cisco) فعالول، د کرنې وزارت د ثابتو شتمنيو ثبتول او د کرنې وزارت د غصب شويو ملکيتونو د تشخيص لړۍ بشپړول.

د کرنې وزارت له اداري فساد سره د مبارزې پلان يو فعاليت، چې د مديريت د يوه شفافه سيستم د طرحې او پلي کولو په اړه دی، په ۲۰۱۶ کال کې پلي شوی دی. ياد فعاليت پرته له دې نه چې د پرمختگ پاتې سلنې ته يې اشاره وشي، اوس هم د نوموړي وزارت د ۲۰۱۷ کال له اداري فساد سره د مبارزې په پلان کې شامل دی.

په ورته وخت کې، د ياد پلان ځينې فعاليتونه په کرنې وزارت کې له اداري فساد سره د مبارزې او لمنځه وړلو سره په مستقيمه توگه تړاو نه لري، د بيلگې په توگه، د بزگرو د اړيکو د مرکز تاسيس. خو بيا هم د څارنې او ارزونې کميټه دا مني چې د بزگرو د اړيکو مرکز ښايي خلکو ته دا فرصت مهيا کړي چې د فساد د شکمنو قضيو په اړه معلومات ورکړي.

همداراز، له اداري فساد سره د مبارزې پلان د فعاليتونو د پلي کيدو لړۍ څخه د څارنې په موخه د کرنې وزارت يو ټيم گمارلی دی، ترڅو د فعاليتونو د پلي کيدو تشي او نيمگړتياوې په گوته او په دې اړه خپلې موندنې د ياد وزارت مشرتابه ته وړاندې کړي.

د کرنې وزارت له اداري فساد سره د مبارزې پلان د ښه والي او د پلان د پلي کيدو لړۍ څخه د سمې څارنې په موخه، د څارنې او ارزونې کميټه، د کرنې وزارت ته د دې ارزونې په ترڅ کې ۵ سپارښتنې صادروي.

په ټوله کې، د څارنې او ارزونې کميټې بيا کتنه دا ښيي چې د کرنې وزارت له اداري فساد سره د مبارزې پلان داسې برينې چې يوازې د "SMAF" سند د رسمي شرايطو او اړتياوو د پوره کولو په موخه تدوين شوی دی. د اداري فساد سره د مبارزې ياد پلان، د کرنې وزارت د فعاليتونو او کړنلارو د خطر د يوې کره او رسمي ارزونې او يو روښانه پلان پر بنسټ نه دی تدوين شوی چې د اداري فساد د خطرونه کچه کمه کړي.

¹ افغانستان اسلامي جمهوريت، د SMAF، ضميمه: لنډ مهاله ژمنې تر ۲۰۱۶ او د ۲۰۱۷ کال تر جنوري مياشت پورې.
² د ۲۰۱۷ کال لپاره کرهڼې وزارت د اداري فساد سره د مبارزې پلان